

INHOUDSTAFEL

TOEZICHTSONDERZOEK NAAR HET BELEID INZAKE OVERHEIDSOPDRACHTEN BIJ DE FEDERALE POLITIE -----		1
1.	ALGEMENE INLEIDING _____	1
1.1.	Probleemstelling-----	1
1.2.	Finaliteit van het onderzoek-----	1
1.3.	Methodologie -----	1
2.	VASTSTELLINGEN _____	2
2.1.	Voorwaarden voor overheidsopdrachten -----	2
2.2.	Directie van de Aankopen (DSA)-----	2
2.1.1.	Algemene beschouwingen	2
2.1.2.	Personeel van DSA	3
2.1.3.	Organisatie van DSA	4
2.1.4.	Opleiding overheidsopdrachten	4
2.1.5.	Optimalisatie van de FedPol/DSA	5
2.3.	Toezicht op de opdrachten -----	5
2.3.1.	Extern toezicht	5
2.3.2.	Toezicht door DSA	5
2.4.	Uitwerking van overheidsopdrachten -----	6
2.4.1.	Naleven van termijnen	6
2.4.2.	Planning	7
2.4.3.	Evaluatiecommissies	7
2.5.	Beleid in beweging -----	7
2.5.1.	“Geïntegreerde” opdrachten.....	7
2.5.2.	Invloed van FEDCOM	8
3.	AANBEVELINGEN _____	8
4.	CONCLUSIE _____	9

TOEZICHTSONDERZOEK NAAR HET BELEID INZAKE OVERHEIDSOPDRACHTEN BIJ DE FEDERALE POLITIE¹

1. ALGEMENE INLEIDING

1.1. Probleemstelling

1. Sinds 1 januari 2001, datum waarop de geïntegreerde politiedienst gestructureerd op twee niveaus daadwerkelijk werd ingesteld, werden verscheidene gerechtelijke dossiers geopend waarin leden van verschillende politiekorpsen betrokken waren wegens hun beheer van overheidsopdrachten. De inbreuken in deze dossiers betreffen zowel feiten van omkoping² als van splitsing van opdrachten³ om de drempel van 5 500 EUR excl. BTW niet te overschrijden. Vanaf dat bedrag is de wetgeving op de opdrachten immers van toepassing.

2. Op 29 juni 2012 vertrouwde mevrouw de minister van Binnenlandse Zaken, na overleg met mevrouw de commissaris-generaal van de federale politie, aan het Vast Comité P een toezichtsonderzoek toe naar de werking en het beleid van de federale politie. Het Vast Comité P gelastte zijn Dienst Enquêtes een ontwerp van onderzoek voor te bereiden in overleg met de commissaris-generaal. Na enkele aanpassingen keurde het Vast Comité P dat ontwerp uiteindelijk goed op 18 april 2013. Op 22 april 2013 werd de Dienst Enquêtes P belast met de uitvoering van dat onderzoek.

1.2. Finaliteit van het onderzoek

3. Het onderzoek dat het voorwerp uitmaakt van dit verslag spitste zich toe op het beleid inzake overheidsopdrachten bij de federale politie en had tot doel de mechanismen van dat beleid te bestuderen en eventuele zwakten bloot te leggen die tot disfuncties kunnen leiden.

1.3. Methodologie

4. Gelet op de complexiteit en de specificiteit van overheidsopdrachten, diende het Comité zich eerst zeer uitgebreid te documenteren om de technische aspecten van die materie onder de knie te krijgen.

5. Zodra deze louter theoretische benadering afgerond was, werd een vragenlijst opgesteld. Op 7 augustus 2013 volgde een ontmoeting met hoofdcommissaris Paul DEBLAERE, directeur van de infrastructuur en de uitrusting (DSM), om hem het onderzoek en diens methodologie uiteen te zetten. Daarna werd de vragenlijst gestuurd aan de heer DEBLAERE en aan hoofdcommissaris Christian GELDHOF, directeur van de aankopen (DSA), opdat zij er een overlegd en collegiaal antwoord op zouden formuleren gezien de vele overeenkomsten tussen die twee directies. Op 7 oktober 2013 stuurde mevrouw de commissaris-generaal de antwoorden op de vragenlijst aan het Vast Comité P, na deze eerst te hebben voorgelegd aan het kabinet van de minister van Binnenlandse Zaken.

6. Na een grondige analyse van de antwoorden op de vragenlijst vond een constructief gesprek plaats met de heer GELDHOF om bepaalde specifieke punten te verduidelijken.

---

¹ Dossiernummer 70846/2012.

² Artikelen 246 tot en met 253 van het Strafwetboek (Sw.).

³ Artikel 314 van het Strafwetboek (Sw.).

7. Op 12 december 2013 werd een ontwerpverslag gestuurd aan mevrouw de commissaris-generaal met de vraag haar opmerkingen en bedenkingen binnen de maand aan het Comité te laten geworden. Op 15 januari 2014 ontving het Vast Comité P een brief van mevrouw de commissaris-generaal d.d. 10 januari 2014 waarin ze zich akkoord verklaarde met de algemene inhoud van onze tekst en vroeg om enkele kleine technische aanpassingen aan te brengen.

2. VASTSTELLINGEN

2.1. Voorwaarden voor overheidsopdrachten

8. De overheidsopdrachten van de federale politie situeren zich hoofdzakelijk op het vlak van leveringen en diensten. Deze inleidende verduidelijking is van belang want overheidsopdrachten voor aanneming van werken behoren tot een bijzondere klasse.

9. De overheidsopdrachten zijn onderworpen aan een precieze en complexe regelgeving waarin men makkelijk het noorden kwijtraakt wanneer men niet nauwgezet en accuraat te werk gaat. Deze regelgeving verandert bovendien voortdurend en overstijgt het louter nationale kader. Dat er één unieke opdracht op Europees niveau wordt voortgebracht, heeft voor gevolg gehad dat alle opdrachten van een Staat openstaan voor alle Lidstaten van de Europese Unie. De nationale wetgevingen dienden dus te worden aangepast aan de Europese richtlijnen, waardoor nieuwe procedures en nieuwe voorwaarden in het leven werden geroepen, die soms complex zijn maar één enkele doelstelling nastreven, met name een zo groot mogelijke concurrentie tot stand brengen.

10. Dit complexer worden van de overheidsopdrachten, gekoppeld aan het steeds technischer worden van de producten die het voorwerp uitmaken van die opdrachten, verplicht de organisaties die gebruik maken van dergelijke opdrachten om de zaken professioneler en nauwgezetter aan te pakken.

2.2. Directie van de Aankopen (DSA)

2.1.1. Algemene beschouwingen

11. DSA is een hoeksteen in het proces van de gunning van overheidsopdrachten. Deze directie is specifiek belast met de realisatie van de verschillende stappen van de procedures van overheidsopdrachten voor aanneming van leveringen en diensten ten bate van de federale politie, met inbegrip van de juridische controle van de dossiers. Op dit niveau wordt ook overgegaan tot een juridische controle van de overheidsopdrachten voor een bedrag tot 22 000 EUR afgesloten door de gecentraliseerde ordonnateurs⁴. De directeur van DSA

---

⁴ Bijlage 1 bij het ministerieel besluit van 27 maart 2012, Belgisch Staatsblad van 15 mei 2012 waarin de lijst is opgenomen betreffende de overdracht van bevoegdheid voor overheidsopdrachten in het stadium van voorbereiding, selectie en gunning van de opdracht door de minister van Binnenlandse Zaken op het niveau van de federale politie:

- Inspecteur-generaal
- Adjunct-inspecteur-generaal
- Directeur-diensthoofd van het secretariaat van de geïntegreerde politie (SSGPI)
- Commissaris-generaal
- Directeur van de directie van de aankopen
- Bureauchefs van de directie van de aankopen
- Directeur-generaal van de algemene directie bestuurlijke politie

rapporteert rechtstreeks aan de directeur-generaal van de algemene directie van de ondersteuning en het beheer (DGS). Niettemin spruit zijn bevoegdheid om overheidsopdrachten rechtstreeks voor de minister van Binnenlandse Zaken af te sluiten voort uit het ministerieel besluit van overdracht en, wat de juridische controle van de dossiers inzake overheidsopdrachten van minder dan 22 000 EUR betreft, ontleent hij zijn bevoegdheid rechtstreeks aan de commissaris-generaal.

12. Uit deze bondige beschrijving van DSA en de taken van haar directeur blijkt duidelijk het cruciale belang van die directie en directeur in het algemeen proces van overheidsopdrachten. Er dient vastgesteld dat de huidige directeur van DSA sinds eind 2012 benoemd is, nadat de functie vacant verklaard was in november 2011, terwijl de directeur die de post bekleedde al sinds 2007 een opdracht in het buitenland vervulde. Dit wijst op het probleem van de toelating voor buitenlandse opdrachten die wordt verleend aan verantwoordelijken, maar waardoor cruciale directiefuncties *de facto* vacant zijn. Er wordt niet getwijfeld aan de waarde van degenen die de functies *ad interim* uitoefenen, maar het spreekt voor zich dat dit soort van situaties enkel kan leiden tot onzekerheid en besluiteloosheid.

2.1.2. *Personeel van DSA*

13. Wat het personeel van DSA betreft, verlieten in de periode van 2010 tot 2013, op een totaal van 39 personen, 13 personen de directie en kwamen er 24 nieuwelingen bij. Voor deze aanzienlijke *turn-over* zijn verschillende verklaringen. Vooreerst, dient vastgesteld dat de jongeren, geheel volgens de huidige tendens, hun ervaringen willen uitbreiden en bijgevolg geen “carrière willen maken” binnen eenzelfde dienst. Dit gegeven wordt nog versterkt door de vaststelling dat de carrièreplanning binnen de dienst vrij beperkt is. Een ander belangrijk element dat negatief inwerkt op de binding van het personeel is vreemd genoeg de hoge specialisatiegraad die men binnen de dienst verwerft. Nadat ze zijn opgeleid, vertrekken sommige aankopers immers naar de privésector, die op zoek is naar die zeldzame profielen en beter betaalt dan de politie. Anderen verlaten het federale niveau omdat ze worden aangetrokken door de lokale politiezones. Dit laatste geval is echter niet eigen aan DSA maar is een fenomeen dat zich voordoet op alle niveaus van de federale politie, zo niet bij de politie in het algemeen, waar men begrijpelijkerwijs vaststelt dat personeelsleden bij een eerste aanwerving bereid zijn om een baan ver van huis aan te nemen maar zodra ze kunnen dichterbij huis aan de slag proberen te gaan. Deze organisatorische gebeurlijkheden zijn echter niet verenigbaar met de technische aard van het werk dat DSA levert. Dat die directie verplicht is om voortdurend nieuwe personeelsleden op te leiden, is een factor die de snelheid van uitvoering van de procedures van overheidsopdrachten kan verstoren. Om het personeel aan zich te proberen binden en de aanwerving te vergemakkelijken, wordt de personeelsleden de mogelijkheid geboden om twee dagen per week thuis te werken.

14. De taken die verband houden met de overheidsopdrachten worden doorgaans toevertrouwd aan niveaus A die niet over een specifiek diploma dienen te beschikken. Hoewel het goede werk dat zij leveren benadrukt mag worden, moet toch worden toegegeven dat er, gelet op het technische karakter van bepaalde opdrachten, specialisten aanwezig zouden moeten zijn. In die zin werden verschillende plaatsen opengesteld voor ingenieurs in de ruime zin van het woord. Dit leverde niet het verhoopte succes op, omdat carrières in de privésector aantrekkelijker zijn.

-
- Directeur-generaal van de algemene directie gerechtelijke politie
  - Directeur-generaal van de algemene directie ondersteuning en beheer
  - Directeur van de directie logistieke steun
  - Directeur van de directie infrastructuur en uitrusting
  - Directeur van de directie telematica
  - Directeur van de directie van de speciale eenheden

Het klopt dat bezitters van zulke diploma's een zeldzaamheid zijn. Bij gebrek aan eigen aanwerving zou men dan kunnen overwegen om partnerschappen aan te gaan met andere staatssectoren die wel beschikken over personeel dat gespecialiseerd is in de technische aspecten van het materiaal dat het voorwerp uitmaakt van de opdrachten.

2.1.3. *Organisatie van DSA*

15. Er werd ons gemeld dat er onder de vorige directie een audit uitgevoerd was van de structuur en de processen. Dit auditverslag werd echter niet teruggevonden in de documentatie die de vorige directeur heeft achtergelaten. Het meest zichtbare gevolg van die audit zou de overgang zijn van een piramidale structuur (een directeur en drie "bureaus") naar een horizontale structuur (een directeur, een ondersteunende dienst (DSAB), een secretariaat (DSAA) en de aankopers). Zoals erkend wordt door de directeur van DSA, kan die nieuwe structuur de verwachtingen niet inlossen gezien de voortdurende coaching van het personeel als gevolg van de aanzienlijke *turn-over*. In de huidige stand van zaken is de piramidale structuur dan ook beter afgestemd op het behalen van de doelstellingen.

2.1.4. *Opleiding overheidsopdrachten*

16. Elk nieuw personeelslid krijgt bij zijn indiensttreding een praktische basisopleiding inzake overheidsopdrachten. Die opleiding wordt intern verstrekt door DSAB en door de directeur. Deze personeelsleden worden ook opgeleid om te werken met de software voor het geïntegreerd beheer van de opdrachten (SIM). De aankopers krijgen ook een opleiding FEDCOM⁵. De basisopleiding wordt aangevuld met een praktische voortgezette opleiding die wordt gegeven door de collega's van het bureau. Door de organisatie in kleine cellen kan er ook voortdurend kennis worden uitgewisseld.

17. Per taalgroep wordt er maandelijks een opleiding van een halve dag gegeven over actuele kwesties of een specifiek onderwerp.

Met het oog op de nieuwe reglementering inzake overheidsopdrachten⁶ die van kracht werd op 1 juli 2013, hebben alle aankopers van DSA die in mei aanwezig waren de gecertificeerde opleiding overheidsopdrachten van 40 uur gevolgd.

In het proces van gunning van een overheidsopdracht komt niet alleen DSA tussen, maar ook andere diensten van de federale politie. Hoewel DSA haast uitsluitend de leidende dienst is voor alle opdrachten, zijn de leidinggevende ambtenaren afkomstig uit "vragende" eenheden. Aanvankelijk was een opleiding voorzien voor oktober/november 2013, maar die werd uitgesteld naar het volgende jaar en zal worden georganiseerd door DGA. Niettegenstaande DSA, door haar expertise, een doeltreffende ondersteuning zou kunnen bieden aan de leidinggevende ambtenaren, is het toch nodig om hen dringend een gestructureerde opleiding te geven want zij zijn belangrijke schakels in het proces, zowel in het begin van de opdracht

⁵ FEDCOM is de afkorting van "Federale Comptabiliteit" en de naam van een federaal project dat bedoeld is om de boekhouding van de Staat te moderniseren.

⁶ Deze hervorming van de overheidsopdrachten houdt de opheffing in van de wet van 24 december 1993 en van de koninklijke uitvoeringsbesluiten van die wet en hoofdzakelijk de "plaatsingsbesluiten" van 8 januari 1996 (klassieke sectoren) en van 10 januari 2013 (speciale sectoren) alsook het besluit van 26 september 1996 en zijn bijlage algemene aannemingsvoorwaarden inzake de uitvoering van overheidsopdrachten.

De nieuwe wettelijke basis zal worden gevormd door de wet van 15 juni 2006 ten uitvoer gelegd door de "plaatsingsbesluiten" van 15 juli 2011 (klassieke sectoren) en 16 juli 2012 (speciale sectoren) alsook het koninklijk besluit "algemene uitvoeringsregels van de overheidsopdrachten" van 14 januari 2013 dat alle uitvoeringsregels in één tekst samenvoegt.

(opmaak van de DMat⁷) als op het einde bij de uitvoering. Wij wijzen er tevens op dat het artikel 5 van het KB van 15 juli 2011 (Belgisch Staatsblad van 9 augustus 2011) over de plaatsing van overheidsopdrachten voorziet in de mogelijkheid voor de aanbestedende overheid om vóór het aanvatten van een gunningsprocedure de markt verkennen, zonder er evenwel de details van te bepalen. Deze leemte levert problemen op voor de technici die de markt moeten verkennen. Een opleiding voor de personeelsleden belast met de marktverkenning is daarom essentieel om de limieten duidelijk mee te delen. Immers, deze verkenning dient te gebeuren voordat enige gunningsprocedure wordt opgestart en mag bovendien niet leiden tot een vorm van vooronderhandeling met bepaalde bedrijven. Deze verkenning mag evenmin tot gevolg hebben dat de concurrentie wordt belemmerd of vervalst, wat het geval zou kunnen zijn wanneer de technische specificiteiten van een overheidsopdracht melding zouden maken van een welbepaalde fabricage of een procédé eigen aan deze of gene onderneming.

2.1.5. *Optimalisatie van de FedPol/DSA*

18. De optimalisatie van de federale politie is een prioriteit voor 2014. DSA, een dienst waar je niet omheen kunt in deze optimalisatie, wordt zeer veel bevraagd, wat zorgt voor een tijdelijke werkoverlast en haar verplicht om met spoed te werken. Deze prioriteit heeft onder meer tot gevolg dat organisatorische taken binnen die directie moesten worden uitgesteld. Zo werd de risicoanalyse tot op heden nog niet geformaliseerd, niettegenstaande de risico's perfect gekend zijn door de directie. Bij verschillende staatsdiensten (bv. Landsverdediging) zijn procesbeschrijvingen en nota's voorhanden die specifiek handelen over de deontologie van de aankopers en door die aan te passen aan de specificiteiten van de federale politie, zou men vrij snel aan deze formele eisen kunnen voldoen.

2.3. **Toezicht op de opdrachten**

2.3.1. *Extern toezicht*

19. Zoals we reeds hebben onderstreept, zijn de procedures voor de uitwerking van overheidsopdrachten complex en sterk gereguleerd. Er wordt veelvuldig toezicht op gehouden. De Inspectie van Financiën oefent bijvoorbeeld extern toezicht uit. Het geheel van firma's die betrokken zijn bij de opdracht is ook een niet te verwaarlozen element van extern toezicht. Hier zullen wij ons echter beperken tot het toezicht uitgeoefend binnen de federale politie.

2.3.2. *Toezicht door DSA*

20. DSA stelt zich garant voor de naleving van de procedures. Zo zullen van a tot z in deze procedures een of meer vertegenwoordigers van de directie van de aankopen aanwezig zijn. *In casu* gaat het om de aankoper die garant staat voor de naleving van de administratieve procedures. De directeur DSA zal punctueel tussenkomen, terwijl de juristen van de cel DSA/AC op gestandaardiseerde wijze tweemaal zullen tussenkomen in het proces van de overheidsopdrachten, d.w.z. op het niveau van de Vraag om voorafgaandelijke toelating (DAP) en op het niveau van de Toewijzing.

---

⁷ DMat: "Aanvraag materiaal", document waarin de leidinggevende ambtenaar op technisch en financieel vlak de behoefte beschrijft waarin moet worden voorzien.

21. Op basis van de antwoorden op de vragen die we gericht hadden aan DSA kunnen we de aandacht vestigen op een goede beheersing van alle processen, die ruimschoots geconcretiseerd is in o.m. de tijdelijke nota DGS/DSA-2012/4267 van 30-11-2012 met als titel: Realisatie van overheidsopdrachten PI 2013.

DSA is verantwoordelijk voor de realisatie van de overheidsopdrachten in die zin dat ze de desbetreffende wetgeving toepast op een specifieke behoefte. DSA houdt zich niet bezig met de opmaak van technische specificaties noch met de technische evaluatie van de offertes. Deze taken worden verricht door de leidinggevende ambtenaren, die de uiteindelijke begunstigen zijn van het materiaal.

22. Op het vlak van commerciële relaties met handelaars hanteert DSA een nultolerantiebeleid. Ondanks deze hoge eisen kunnen er nog zwakke plekken worden ontdekt, maar zij situeren zich vooral op menselijk vlak. Alle procedures die ingevoerd zijn voor de gunning van overheidsopdrachten zijn er, zoals we al hebben onderstreept, hoofdzakelijk op gericht om favoritisme te vermijden door een zo open mogelijke concurrentie te verzekeren en de financiële belangen van de Staat te vrijwaren. Zo worden er momenteel, bij nieuwe opdrachten, vergaderingen belegd door DSA met de firma's die de algemene aannemingsvoorwaarden hebben gekregen alsook de technische beschrijvingen na de bekendmaking van de algemene aannemingsvoorwaarden. Tijdens die vergaderingen wordt er met elkaar gepraat om eventuele tekortkomingen te achterhalen en aldus de te beperkende technische specificiteiten te herzien en zo de concurrentie te vergroten. Doel van die vergaderingen is om eventuele tekortkomingen op te sporen met betrekking tot de algemene aannemingsvoorwaarden en vooral met betrekking tot de technische specificaties. De firma's reageren hierop en oefenen op die manier een vorm van extern toezicht uit.

23. Men moet echter realistisch blijven en voor ogen houden dat alle ingevoerde procedures niet kunnen verhinderen dat er uitsluiers worden gemaakt, voornamelijk op het vlak van omkoping. Die interne en externe controleprocedures maken onwettige praktijken steeds moeilijker, maar het spreekt voor zich dat wanneer een van de partijen, bewust en afgesproken, ongeoorloofde voordelen wenst te bekomen, het zeer moeilijk is om dit te verhinderen of te ontdekken. In de gekende gevallen zien we vaak dat deze praktijken louter per toeval ontdekt zijn of omdat er klacht is ingediend door inschrijvers die zich benadeeld voelden. Zeker is dat wanneer dergelijke feiten ontdekt worden, de overheden daar snel en passend op moeten reageren.

2.4. Uitwerking van overheidsopdrachten

2.4.1. Naleven van termijnen

24. Punt 4.1 van de tijdelijke nota DGS/DSA-2012/190 bevat een lijst van de termijnen waarbinnen aanvragen voor materiaal, evaluatieverslagen en vragen voor verlenging moeten worden ingediend. De directeur DSA moet niettemin vaststellen dat die termijnen niet worden nageleefd, wat leidt tot een ophoping van de aanvragen aan het einde van de periode. Deze niet-naleving van de termijnen door de aanvragers heeft velerlei gevolgen. Zo beschikt DSA in die drukke periodes niet over voldoende personeel om de dossiers te behandelen. Door de punctuele werkoverlast valt dan te vrezen voor een grotere foutenmarge in de behandeling van de dossiers maar ook voor een trapsgewijze vertraging in de gunning van de opdrachten en zelfs in de bevoorrading van de federale politie.

2.4.2. *Planning*

25. De gunning van overheidsopdrachten impliceert proceduretermijnen die wettelijk niet kunnen worden ingekort. Daarom is het nodig om vooruit te lopen op deze opdrachten, meer bepaald op het vlak van hun opmaak. Maar de federale politie lijkt op dit vlak te zondigen door een gebrek aan investeringsplannen. Een geluk dat het voorontwerp van wet tot wijziging van de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus en houdende optimalisatiemaatregelen voor de politiediensten in zijn artikel 10 voorzien heeft dat het nationaal veiligheidsplan vergezeld zal gaan van een meerjaarlijkse raming van de middelen en investeringen die door de federale politie onontbeerlijk worden geacht, voor de duur van dat plan.

2.4.3. *Evaluatiecommissies*

26. In het algemeen proces voor de gunning van overheidsopdrachten heeft een specifiek punt onze aandacht getrokken. Het gaat om de evaluatiecommissie materiaal (CEM), die samengesteld en geregeld wordt door de leidinggevende ambtenaar en, op dit ogenblik, zijn de regels voor haar samenstelling nog altijd gebaseerd op de AR005 (Reglement voor overheidsopdrachten gegund door de rijkswacht). Aangezien de evaluatie van het materiaal een cruciale en delicate fase is die van doorslaggevende invloed is voor het vervolg van de opdracht en de keuzes die zullen worden gemaakt, moet er zeer specifieke aandacht aan worden besteed. Er zou moeten worden overwogen om dit reglement vrij snel te actualiseren.

2.5. **Beleid in beweging**

2.5.1. *“Geïntegreerde” opdrachten*

27. Momenteel waait er een progressieve wind door de federale politie. Dit vertaalt zich onder meer in maandelijkse vergaderingen tussen DSM en soortgelijke departementen (FOD) waaronder FOR-CMS, Landsverdediging, teneinde informatie uit te wisselen over de lopende opdrachten en de eventuele mogelijkheid om er zich bij aan te sluiten.

28. Sinds de politiehervorming kunnen de lokale politiezones genieten van de opdrachten gegund door de federale politie, die de rol van opdrachtcentrale vervult. Op die manier kunnen de zones gunningsprocedures voor opdrachten vermijden. Toch moet er nog een zeker aantal administratieve stappen worden ondernomen voor de plaatsing van bestelbons tussen de zones en de leveranciers, wat voor gevolg heeft dat er bijkomende administratieve kosten worden gefactureerd, waarbij de bijkomende kost voor de verwerking van kleine bestellingen uitgaande van de politiezones in de documenten van de opdracht vastgelegd moet worden.

29. Om deze meerkost te vermijden, kan de federale politie ook de rol van aankoopcentrale vervullen, wat als voordeel heeft dat zij als enige de bestelbon plaatst en de voorraden beheert. De lokale politiezones kunnen dan genieten van eenheidsprijzen toegekend voor één enkele grote opdracht. Jammer genoeg heeft dit systeem op heden twee grote nadelen. Het eerste heeft te maken met het feit dat de politiezones die hun behoeften te kennen hebben gegeven vóór de gunning van de opdracht niet verplicht zijn om nadien daadwerkelijk aan te kopen. Aangezien de federale politie de opdracht bij aanvang moet financieren, loopt zij het risico met overschotten te blijven zitten en dus financieel verlies te lijden. Er zouden meerjarenplannen moeten worden opgemaakt met een prefinanciering door de politiezones, die er aldus zouden toe gehouden zijn om hun verplichtingen na te komen. Het tweede nadeel van de

aankoopcentrale houdt verband met het unieke karakter van de opdracht dat, gekoppeld aan de onzekerheden die gepaard gaan met het technische karakter ervan, de realisatie van opdrachten zou kunnen blokkeren indien de opdracht om een of andere reden niet uitgevoerd zou kunnen worden. De techniek van de aankoopcentrale moet weloverwogen en geval per geval gebruikt worden.

2.5.2. *Invloed van FEDCOM*

30. De invoering van FEDCOM op het niveau van de federale politie heeft uiteraard weinig impact gehad op het aankoopbeleid, omdat dit bepaald is door bepaalde doelstellingen van het nationaal veiligheidsplan. Het staat daarentegen vast dat FEDCOM een niet te ontkennen invloed heeft op de realisatie van opdrachten wegens de systematische en terugkerende invoering van alle begrotingsgegevens. Dit laat bijgevolg een betere opvolging toe van de uitgaven en van de uitvoering van de opdrachten. Deze betere opvolging van de uitgaven zou de leidinggevende instanties op hun beurt in staat moeten stellen om een duidelijker zicht te hebben op de budgettaire mogelijkheden in de toekomst en, hierdoor, adequater te kunnen plannen welke behoeften gedekt kunnen worden.

3. AANBEVELINGEN

31. Uit voorzorg zou het goed zijn dat het personeel dat door de leidinggevende ambtenaar wordt aangewezen om te zetelen in de technische evaluatiecommissie niet behoort tot het niveau dat datzelfde materiaal ontvangt.

32. Hoewel dit niet altijd realiseerbaar is door de specificiteit van het bestelde materiaal, denken we dat het wenselijk zou zijn om te proberen zo veel mogelijk aan te sluiten bij bestaande opdrachten en zich enkel toe te spitsen op de opdrachten eigen aan de politie.

33. Daar er niet altijd voldoende personeelsleden zijn die technische kennis bezitten die specifiek is voor bepaalde materialen, zou het wenselijk zijn dat er partnerschappen worden uitgebouwd met de diensten die wel over zulk personeel beschikken (bv. Landsverdediging).

34. Er bestaan controleprocessen maar ze moeten daadwerkelijk worden toegepast op alle niveaus, zonder uitzondering. Daarnaast moeten er procedures worden ingevoerd en een adequaat deontologisch handboek worden opgesteld zodat onregelmatigheden onbevreesd kunnen worden aangegeven.

35. Door de centralisatie van de aankopen van materiaal ten bate van de federale politie en van de lokale politie zouden interessantere marktvoorwaarden kunnen worden verkregen. Die partnerschappen lokaal/federaal gebeuren echter enkel op vrijwillige basis. Er zou moeten worden nagegaan of het mogelijk is om meerjarenplannen op te maken met verplichte financiering door de zones die ermee instemmen en de plicht voor die zones om hun verplichtingen na te komen.

36. In een streven naar optimalisatie van de processen voor het beheren van overheidsopdrachten zouden de regels inzake de termijnen waarbinnen de administratieve stappen moeten worden ondernomen op alle niveaus van de federale politie in herinnering moeten worden gebracht en voornamelijk bij de diensten die hun behoeften moeten uiten.

37. Overheidsopdrachten zijn een materie die perfect en op uniforme wijze gereguleerd is en van toepassing is op alle diensten van de Staat. Het zou dus goed zijn om geen afwachtende houding aan te nemen en de goede praktijken te gaan zoeken waar ze te vinden zijn.

38. Er moet zo snel mogelijk een adequate opleiding georganiseerd worden voor alle actoren van de geïntegreerde politie, met een permanente opvolging.

4. CONCLUSIE

39. Na meer dan tien jaar bestaan ondergaat de federale politie nu een reorganisatie met het oog op een algemene optimalisatie. Hoewel de overheidsopdrachten een materie zijn waarvan de organisatie perfect afgebakend is op wettelijk vlak, moeten ze zich schikken naar de specificiteit van de taken en doelstellingen van de politie. Doorheen ons onderzoek hebben wij kunnen zien dat DSA, de dienst die deze opdrachten ter harte neemt, degelijk georganiseerd is en voortdurend wil verbeteren. Toch hebben we ook vastgesteld dat, niettegenstaande DSA een stuwende kracht is die in grote mate toezicht uitoefent op het proces van opmaak en gunning van overheidsopdrachten, die dienst kadert in een geheel dat afhankelijk is van andere partners. We hebben geen belangrijke zwakke plekken ontdekt in de organisatie en de verwerking van de overheidsopdrachten binnen de federale politie. Op basis van de informatie waarover we momenteel beschikken, lijken de afwijkingen die een gerechtelijk gevolg hebben gekend individuele en alleenstaande feiten te betreffen, waarbij geen misbruik werd gemaakt van de zwakke plekken in het systeem maar er wel werd gesteund op gezagsverhoudingen. Het feit dat er inzake omkoping geen “nulisico” bestaat, mag er niet tot leiden dat de waakzaamheid van elkeen vermindert en dat de ontwikkeling van performante controlesystemen voor alle niveaus wordt afgeremd, hoe hoog die ook zijn.

GEBRUIKTE AFKORTINGEN:

AR...	Algemeen reglement
CEM	Evaluatiecommissie voor het materiaal
DAP	Vraag om voorafgaandelijke toelating
DGS	Algemene directie van de ondersteuning en het beheer
DMat	Aanvraag materiaal
DSA	Directie van de aankopen
DSAA	Secretariaat van de directie van de aankopen
DSAB	Ondersteunende dienst van de directie van de aankopen
DSA/AC	Juridische dienst van de directie van de aankopen
DSM	Directie van de infrastructuur en de uitrusting
FEDCOM	Federale Comptabiliteit
FOD	Federale Overheidsdienst
FOR-CMS	Federale opdrachtcentrale
KB	Koninklijk besluit
SIM	Geïntegreerde opvolging van de opdrachten